

3. Про затвердження Положення про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації в Україні та Положення про державну реєстрацію інформаційних агентств як суб'єктів інформаційної діяльності : Наказ Міністерства юстиції України від 21.02.2006 № 12/5 // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 1. – Ст. 1.

4. Про державну реєстрацію друкованих засобів масової інформації, інформаційних агентств та розміри реєстраційних зборів : Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 1997 року № 1287 // Офіційний вісник України. – 1997 р. – № 47. – Ст. 46.

Шаблієнко А.С.

аспірант,

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

ЗАКОНОДАВСТВО СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ, ЩО ВРЕГУЛЬОВУЄ ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВЕДЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ КОМЕРЦІЇ

В останнє десятиліття в Україні почала активно розвиватися сфера електронної комерції. Важливим питаннями в цьому ракурсі постає правове регулювання нової сфери суспільних правовідносин. Для того щоб найкраще визначити концептуальний підхід до визначення предмету правового регулювання, методів, кола суб'єктів автор вважає за необхідне проаналізувати шляхи вирішення даних проблем, що були обрані іншими країнами.

Серед іноземних дослідників, які присвятили свої роботи проблемам розвитку сфери електронної комерції, можна виділити Г. Дункана, Л. Едвордс, С. Коппера, Д. Кембел, М.П. Мак-Картні, К. Пейтеля, А. Саммера, Й. Снайдера, Д. Спіндер.

Перші системи електронної комерції з'явилися у США ще в 60-х роках минулого століття. Застосовувалися вони, в основному, транспортними компаніями для замовлення квитків, а також для обміну даними між різними службами при підготовці рейсів. Спочатку електронна комерція велася по мережах, що не входили у Інтернет. Для цього були створені стандарти електронного обміну даними між організаціями (Electronic Data Interchange, EDI) – набір правил електронного оформлення типових ділових документів: замовлень, накладних, митних декларацій, страхових форм, рахунків тощо. До кінця 60-х років у країні вже існувало чотири індустріальних стандарти для обміну даними в системах управління авіаційним, залізничним і автомобільним транспортом.

Оскільки така множинність не сприяла розвитку економіки, для об'єднання форматів був створений спеціальний Комітет узгодження транспортних даних (Transportation Data Coordination Committee, TDCC). Його розробки лягли в основу нового EDI-стандарту ANSI X.12 .

У 80-х роках почалися роботи з об'єднання європейських і американських специфікацій. На базі GTDI міжнародна організація по стандартизації ISO сформувала новий стандарт Electronic Data Interchange for Administration, Commerce and Transport (EDIFACT, ISO 9735), що використовує як транспортний протокол електронної пошти X.400 [1].

Оскільки ключем до інформаційного суспільства є комунікаційні системи, поєднані з розвиненими інформаційними технологіями, ситуація у сфері “заочних” покупок стала якісно змінюватися з поширенням Інтернет як глобального середовища інформаційної взаємодії користувачів один з одним. У 1996 році, коли кількість користувачів Інтернет у світі за різними оцінками досягла 50-60 млн. осіб (нині лише в США понад 100 млн. осіб), операцій з електронної торгівлі було зроблено на 300 млрд. доларів. У 1999 році цей показник збільшився до 1,1 трлн доларів, у 2003 році – до 2,3 трлн доларів [2].

Проте й у цій державі існують певні проблеми у сфері розвитку електронної комерції. Так, Федеральна торгова комісія США має побоювання з приводу того, що закони, прийняті в деяких штатах, можуть негативно позначитися на розвитку електронної комерції. Справа в тому, що в багатьох американських штатах введені правила, спрямовані тільки на захист класичних компаній при підключенні їх до Інтернет. Мова йде про законодавчі акти, що роблять електронний бізнес неконкурентноспроможним стосовно інших компаній. У деяких штатах, наприклад, заборонений продаж певних товарів у Інтернет, таких як автомобілі, нерухомість. Крім того, закони забороняють інтернет-компаніям видавати кредити, продавати ліки, алкоголь, оформляти медичну страховку, влаштовувати аукціони. У результаті таких дій споживачі втрачають до 15 млрд. дол. щорічно [3].

Американська асоціація адвокатів була першою організацією в Сполучених Штатах Америки, що почала приймати певні кроки для вирішення питань, що відносяться до регулювання електронного цифрового підпису [4]. В цій організації було утворено комітет з інформаційної безпеки, який в 1996 році закінчив свою остаточну версію принципів щодо цифрового підпису. Натомість Законодавчі збори штату Юта (США) прийняли закон в 1995 році, що стосувався цифрового підпису, і стали першими у світі з тих, хто легалізував це питання [5]. Однією з головних цілей прийняття даного акту стало обмеження ризиків юридичної відповідальності для розробників цифрових підписів,

а також захисту прав третіх осіб та створення правової бази для надійного функціонування системи в цілому.

Після того, як електронна комерція з 1990 року почала стрімко розвиватися в Сполучених Штатах Америки, деякими штатами було прийнято низку регулюючих актів, які використовували різні підходи до регулювання цієї сфери. Це створювало великі перешкоди для розвитку електронної комерції навіть всередині країни. В зв'язку з цим було зібрано Національну конференцію з уніфікації законодавства з метою розробити модельний закон про електронні угоди та електронну комерцію. Розроблені модельні закони було прийнято в більшості штатів без змін або ж з мінімальними поправками.

Модельний закон про електронні угоди («UETA»), який було прийнято Національною конференцією з уніфікації законодавства у 1999 році, гарантував, що електронні операції мають таку ж юридичну силу, як і їх паперові варіанти [6]. Модельний закон про електронні угоди передбачає, що договір не може бути позбавлений юридичної сили, на тій підставі, що його складено з використанням електронного запису. Також в Модельному законі про електронні угоди зазначається, що будь-який закон, що вимагає фізичного запису визнає і електронний запис, і що будь-який підпис, може бути виконано за допомогою електронного підпису.

Модельний закон про електронні угоди стосується в першу чергу електронних записів та електронних підписів, що стосуються торгівельних операцій, які не підпадають під дію Єдиного торгівельного кодексу, але впливають на продажі відповідно до ст. ст. 2, 2А Єдиного торгівельного кодексу [7]. Все це врегульовує відносини суб'єктів електронної комерції та встановлює відповідальність за операції проведені в мережі Інтернет, тому що Модельний закон про електронні угоди врегульовує лише ті операції, які сторони домовилися вести в електронному вигляді.

Однак Модельний закон про електронні угоди (Uniform Electronic Transactions Act) не застосовується до [6]:

- Заповітів, додаткових розпоряджень щодо них, або заповідальних трастів;
- До тих відносин, що врегульовані Єдиним торгівельним кодексом (Uniform Commercial Code), за винятком розділів 1-107 (порушення прав), 1-206 (обманні дії), а також ст.ст. 2, 2А (продаж);
- Операцій, врегульовані Законом про угоди в сфері комп'ютерної інформації (Uniform Computer Information Transaction Act) [8];
- Операції, що здійснюються державними органами влади;

Традиційно, в зобов'язальному праві основними проблемами є проблема визначення часу з якого договір набирає сили, а також яке

право застосовується до договору, якщо сторони знаходилися в різних місцях.

Список використаних джерел:

1. Operkent A. *Global Economy & Electronic Commerce*. – London: Business School Press, 1999.
2. Успенский И. *Энциклопедия Интернет-бизнеса*. – Спб.: Питер, 2001. – 432 с.
3. Чучковська А.В. *Правове регулювання електронної комерції в Україні. Навчальний посібник*. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 224 с.
4. *E-commerce Law Around the World: a Concise Handbook* / Stephen Errol Blythe, Ph.D., J.D., Ph.D., Xlibris Corporation / книгу розміщено в Інтернет, за адресою: http://books.google.com/books?id=Coqpujf1D8UC&pg=PA675&dq=e+commerce+law&hl=ru&ei=enmsTfXxBYL1sga-qp3_Bg&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&ved=0CCgQ6AEwADgK#v=onepage&q&f=false
5. Utah Digital Signature Act, Utah Code §§ 46-3-101 to 46-3-504, Enacted by L. 1995, ch. 61 // текст розміщено в Інтернет, за адресою: <http://www.jus.unitn.it/users/pascuzzi/privcomp97-98/documento/firma/utah/udsa.html>
6. The Uniform Electronic Transactions Act, Drafted by the National Conference of Commissioners on Uniform State Laws, JULY 23 – 30, 1999 // текст розміщено в Інтернет, за адресою: http://www.law.upenn.edu/bll/archives/ulc/ecom/ueta_final.pdf
7. The Uniform Commercial Code (UCC) // Drafted by the National Conference of Commissioners on Uniform State Laws (NCCUSL) and the American Law Institute (ALI), amended 1952 – текст розміщено в Інтернет, за адресою: <https://www.law.cornell.edu/ucc>
8. The Uniform Computer Information Transactions Act (UCITA), Drafted by the National conference of commissioners on Uniform State Laws, amended 2002 // текст розміщено в Інтернет, за адресою: <http://www.law.upenn.edu/bll/archives/ulc/ucita/2002final.pdf>